

Antzinateko pertsona-izenak eta izen mitologikoak (I)

Mesopotamia, Mediako Inperioa, Akemenestar Inperioa eta Lidia

Mesopotamia

Lau zibilizazio nagusi sortu eta garatu ziren Mesopotamian Brontze Aroan eta Burdin Aroan: Sumer, Akad, Asiria eta Babilonia. Mesopotamiako hizkuntza nagusiak sumeriera eta akadiera izan ziren. Sumeriera da lehenengo hizkuntza idatzi ezaguna. Gutxienez K.a. IV. milurtekoetik hitz egin zen sumeriera Mesopotamiako hegoaldean. K.a. 1900. urtearen inguruan, akadierak ordeztu zuen pixkanaka, baina erlijio-, erritu- eta zientzia-hizkuntza gisa iraun zuen sumerierak gure aroaren hasiera arte. Akadiera hizkuntza semitikoa da. Iparraldetik iritsi zen Mesopotamiara, herri semitekin, eta asiriarren eta babiloniarren hizkuntza izan zen. Mila urtez, Mesopotamiako hizkuntza nagusia izan zen.

Nola sumerierak hala akadierak (baita hititerak eta beste hizkuntza batzuek ere) idazkera kuneiformea zuten (ziri-formako marratxoaz osatutako zeinuz osatua).

Idazkera kuneiformearen transliterazioa ez da erraza, zeinu kuneiformeak, testuinguruaren arabera, era batera edo bestera irakurtzekoak direlako: logograma gisa (hitz oso bat ordezkatzeko duena), silaba fonetiko gisa (bokala, edo bokala eta kontsonantea, edo kontsonantea eta bokala edo kontsonante-bokal-kontsonante multzoa) edo taxograma edo semagrama gisa (kategoria semantikoen adierazgarria, hala nola lan-moten edo leku-moten adierazgarria).

Sumerieraren idazkera kuneiformeak 14 kontsonante zituen (*b, d, g, ħ, k, l, m, n, p, r, s, š, t, z*) eta 4 bokal (*a, e, i, u*). Akadieraren idazkera kuneiformeak, berriz, 19 kontsonante (*b p d t ṭ š z s ṣ l g k q ḥ m n r w y*) eta lau bokal (*a, e, i, u*). Hala kontsonanteak nola bokalak luzeak zein laburrak izan daitezke. Transkripzio jasoetan, kontsonantea bikoiztuz adierazi ohi dira kontsonante luzeak; bokal luzeak, berriz, bokalaren gaineko zeinu batez (*ā, ē, ī, ū*).

Latindar alfabetoa erabiltzen ez duten beste hizkuntza askotan gertatzen den bezala, sumerieraren, akadieraren eta, oro har, idazkera kuneiformea zuten hizkuntzen transkripzio jaso edo espezializatuetan agertzen diren grafema batzuk, hala nola *š, ṭ, ṣ, ḥ* eta bokal luzeetako diakritikoak (*ā, ē, ī, ū*) sinplifikatu ohi dira dibulgazio-testu arruntetan. Hala, adibidez, **Maništušu** sumertar erregea honela idatzita ikusten da dibulgazio-testu arruntetan:

gaztelania, ingelesa: **Manishtushu**
 frantsesa: **Manishtoushou/Manishtushu**
 alemana: **Manischtuschu**
 nederlandera: **Manisjtoesjoe**
 katalana: **Manixtuixu**
 hungariera: **Manistusu**
 poloniera: **Manisztusu**

Beste batzuetan, bi izen izaten dira pertsona edo izen mitologiko bera izendatzeko: bat, tradiziozkoa, beste hizkuntza batzuen bidez iritsia (grekoaren bidez, eskuarki) eta beste bat,

idazkera kuneiformetik zuzenean transkribatua. Adibidez, **Sargon** erregearen benetako izena **Šarru-kīn** omen zen, baina **Sargon** izenarekin agertzen da Biblian, eta forma hori da, gaur egun, ezagunena.

Bestalde, sumeriera aztertu ahala, sumertar izenak irakurtzeko moduak aldatuz joan dira. Horregatik, idazkera bat baino gehiago agertzen dira testuetan. Adibidez, Ur hiriko errege baten izena, hasiera batean, **Ur-Bau** idatzi zen; gero, **Ur-Engur**, eta, gaur egun, **Ur-Nammu**.

Mesopotamiako izenak euskaraz idazteko irizpide orokorrak

1- Izenak aldaera tradizioduna duenean —tradizio hori, oro har, gure kultura-inguruneko denean—, tradizio horri eutsiko zaio. Tradizio horretan hizkuntzatik hizkuntzara aldaerak daudenean, hau da, nazioarteko grafia finkatua ez dagoenean, euskaraz ere grafia-moldaketak egitekoak dira, latinetik eta grekotik datozen antroponimo eta mitonimoetan egiten den bezala (hau da, 76. arauan —76 Latin eta greziar pertsona-izen klasikoak euskaraz emateko irizpideei buruzko erabakia— eta 82. arauan —Grezia eta Erromako pertsonaia mitologikoak— egin den moduan). Nolanahi ere, izen tradiziodunaz gainera, idazkera kuneiformetik lortutako grafia ere erabili ahal izango da.

2- Izena zuzenean idazkera kuneiformetik transkribatua denean, nazioartean erabiltzen den grafia erabiltzekoa da euskaraz ere. Zeinu diakritikoak dituzten grafemen kasuan, sinplifikazio hauek egitekoak dira testu normaletan (inguruko erdaretan ere sinplifikazioak egiten dira testu arruntetan)¹:

< ḥ >, < ṭ >, < ṣ >, < ā >, < ē >, < ī > eta < ū >ren ordez, < h >, < t >, < s >, < a >, < e >, < i > eta < i >, hurrenez hurren.

Eta < š >ren ordez, < x >.

Adibidez:

Sargon (tradizioduna) / **Šarru-kīn** (jasoa)

Senakerib (tradizioduna) / **Sin-aḥḥe-eriba** (jasoa)

Xu-Sin (sinplifikatua) / **Šu-Sin** (jasoa)

Abi-exuh (sinplifikatua) / **Abī-ešuh** (jasoa)

¹ Dena dela, helburua zein den, nazioarteko transkripzio jasoak ere erabil daitezke, jakina; batez ere, goimailako lan akademikoetan.

Sumer, Akad, Asiria eta Babiloniako pertsona-izenak

Euskara	Nazioarteko transkripzio jasoak	Gaztelania	Frantsesa	Ingelesa
Asurbanipal	Aššur-bāni-apli	Asurbanipal / Ashurbanipal / Assurbanipal	Assurbanipal / Assour-bani-apli	Ashurbanipal / Assurbanipal / Asurbanipal
Asurnasirpal	Aššur-nāšir-apli	Ashur-nasir-pal / Asurnasirpal	Assurnazirpal / Assur-Nazirpal	Ashurnasirpal
Gudea	Gudea	Gudea	Gudea / Goudéa	Gudea
Hammurabi	Hammurabi	Hammurabi	Hammurabi / Hmhourabi	Hammurabi
Manixtuxu	Maništušu	Manishutusu	Manishtusu / Man-Istusu / Manishtusu / Manishtousou	Manishtushu
Nabonasar	Nabû-nāšir	Nabonasar	Nabonassar	Nabonassar
Nabonides	Nabû-nā'id	Nabonido / Nabónides	Nabonide	Nabonidus / Nabonides
Nabopolasar	Nabu-apla-usur	Nabopolasar	Nabopolassar	Nabopolassar
Nabukodonosor	Nabû-kudurri-ušur	Nabucodonosor	Nabuchodonosor	Nebuchadnezzar
Naram-Sin	Narām-Sîn	Naram-Sin	Naram-Sin	Naram-Sin / Naram-Suen
Rim-Sin		Rim-Sin	Rîm-Sîn	Rim-Sin
Rimux	Rimuš	Rimush	Rimush / Ouroumouh / Urumush	Rimush
Salmanasar	Šulmanu-ašared	Salmanasar	Salmanazar / Salmanasar	Shalmaneser
Sargon	Šarru-kīn	Sargón	Sargon	Sargon
Semiramis	Šammuramat	Semíramis	Sémiramis	Semiramis
Senakerib	Sin-ahhe-eriba	Senaquerib	Sennachérib	Sennacherib
Tukulti-Ninurta	Tukulti-Ninurta	Tukulti-Ninurta	Tukulti-Ninurta	Tukulti-Ninurta
Ur-Nammu	Ur-Nammu	Ur-Nammu	Ur-Nammu / Ur-Namma	Ur-Nammu / Ur-Namma / Ur-Engur / Ur-Gur
Xamxi-Adad	Šamši-Adad	Shamshi-Adad	Shamshi-Adad	Shamshi-Adad
Xar-kali-xarri	Šar-kali-šarri	Sharkalisharri	Shar-kali-sharri	Shar-Kali-Sharri
Xulgi	Šulgi	Shulgi	Shulgi	Shulgi

Sumer, Akad, Asiria eta Babiloniako izen mitologikoak

Euskara	Gaztelania	Frantsesa	Ingelesa
Adad edo Ixkur edo Hadad ²	Adad / Ishkur / Hadad	Adad / Ishkur / Hadad	Adad / Ishkur / Hadad
An edo Anu	An/Anu	An/Anu	Anu
Asur	Assur / Ashur	Assur	Ashur /Assur
Baal	Baal	Baal	Baal
Enki edo Ea	Enki / Ea	Enki / Ea	Enki / Ea
Enlil	Enlil	Enlil	Enlil
Ereškigal	Ereškigal	Ereškigal	Ereškigal
Gilgamex	Gilgamés / Gilgamesh	Gilgamesh	Gilgamesh
Inanna	Inanna	Inanna	Inanna
Ixtar	Ishtar	Ishtar	Ishtar
Marduk	Marduk	Marduk	Marduk
Nabu	Nabu	Nabû	Nabu
Ninurta	Ninurta	Ninurta	Ninurta
Sin edo Nanna	Sin / Nanna	Sîn / Nanna	Sin / Nanna
Xamax	Shamash	Shamash	Shamash

² Adad (akadieraz), Ixkur (sumeriera), Hadad (aramera)

Mediako Inperioa (K.a. 728 - K.a. 549), Akemenestar Inperioa (K.a. 550 - K.a. 330) eta Lidia (K.a. 1300 - K.a. 546)

Akemenestar Inperioa K.a. VI. mendean sortu zen. Laster hedatu zen, eta Mesopotamiatik Afganistanera bitarteko eremua hartu zuen mendean. Antzinako persieraren alfabetoa ez zen garatu sumerieraren eta akadieraren alfabetoetatik, zeren eta, nahiz eta antzinako persieraren zeinuak kuneiformeak izan, sumerierarenak eta akadierarenak bezala, antzeko balio fonetikoak duten zeinuak ez baitira baliokideak, guztiz originalak baizik. Zeinu gehienak silabogramak badira ere (silaba bat adierazten dute), badira logograma gutxi batzuk ere (hitz bat adierazten dute).

Akemenestar Inperioan, aramera izan zen hizkuntza ofiziala, eta antzinako persiera ere asko erabili zen. Arameraren alfabetoa feniziar alfabetotik eratorri zen, eta gaur egungo hebreeraren alfabetoaren antza du. Zeinuek kontsonante-balioak dituzte.

Antzinako persiera zein aramera erromanizatzeko sistema bat baino gehiago dago, eta zeinu diakritikoak erabiltzen dituzte. Horregatik, testu espezializatuetan baino ez dira erabiltzen.

Mediako Inperioko, Akemenestar Inperioko eta Lidiako pertsona-izenak, Antzinate klasikoko pertsonen izen gehienak bezala, grekotik latinera pasatu dira, eta, latinetik, gainerako hizkuntzetara. Horregatik, grafia aldatu egiten da hizkuntzatik hizkuntzara. Euskaraz ere, beraz, grafia-egokitzapenak egiten dira. Egokitzapenak egiteko irizpideak Euskaltzaindiaren 76. arauan ageri dira (*Latin eta greziar pertsona-izen klasikoak euskaraz emateko irizpideei buruzko erabakia*).

Media

Euskara	Antzinako persiera	Gaztelania	Frantsesa	Ingelesa
Dejoses	Dayaukku	Deyoces	Déjocès	Deioces
Fraortes	Fravartiš	Fraortes	Phraortès	Phraortes
Ziaxes	Uvaxštra	Ciáxares	Cyaxare	Cyaxares the Great / Hvakhshathra
Astiages	Ištumegu	Astiages	Astyage	Astyages

Akemenestar Inperioa (K.a. 550 – 330) (Persia)

Euskara	Antzinako persiera	Gaztelania	Frantsesa	Ingelesa
Akemenes	Hakhāmaniš	Aquemenes	Achéménès	Achaemenēs
Ariaramnes	Aryāramna	Ariaramnes	Ariaramnès	Ariaramnes
Artaxerxes	Artaxšacā	Artajerjes I	Artaxerxès Ier	Artaxerxes I
Artaxerxes II.a Mnemon	Artaxšaça	Artajerjes II Mnemón	Artaxerxès II Mnémon	Artaxerxes II Mnemon
Artaxerxes III.a Oko	Artaxšaça	Artajerjes III Oco	Artaxerxès III Ochos	Artaxerxes III Ochus

Euskara	Antzinako persiera	Gaztelania	Frantsesa	Ingelesa
Artaxerxes IV.a Arses	Artaxšaça	Artajerjes IV Arsés	Arsès / Artaxerxès IV	Artaxerxes IV Arses
Artsames edo Arxama	Aršâma	Arsames	Arsamès	Arsames
Dario I.a Handia	Dārayava(h)uš	Darío I el Grande	Darius Ier / Darius le Grand	Darius I / Darius I the Great
Dario III.a Kodomano	Dārayava(h)uš	Darío III Codomano	Darius III Codoman	Darius III Codomannus
Esmerdis edo Bardiya	Bardiyā	Esmerdis	Bardiya / Smerdis	Bardiya
Histaspes edo Vixtaspa	Vištāspa	Histaspes	Hystaspès / Vishtaspa	Vishtaspa / Hystaspes
Kanbises I.a	Kambūjiya	Cambises I	Cambyse Ier	Cambyses I / Cambyses the Elder
Sogdiano	Sogdyâna	Sogdiano	Sogdianos	Sogdianus
Teispes	Cišpiš	Teispes	Teispès	Teispes
Xerxes I.a edo Xerxes Handia	Xšayaršā	Jerjes I / Jerjes el Grande	Xerxès Ier / Xerxès le Grand	Xerxes I of Persia / Xerxes the Great
Ziro I.a	Kūruš	Ciro I	Cyrus Ier	Cyrus I / Cyrus I of Anshan
Ziro II.a Handia	Kūruš	Ciro II el Grande	Cyrus II / Cyrus le Grand	Cyrus II the Great

Lidia

Euskara	Gaztelania	Frantsesa	Ingelesa
Kandaules edo Sadiates	Candaules / Sadiates	Candaule / Sadyatte	Candaules
Giges	Giges	Gygès	Gyges
Kreso	Creso	Crésus	Croesus

Euskaltzaindiak 2013ko azaroaren 29an, Gasteizen, eta 2014ko martxoaren 28an, Bilbon, onartua.

MESOPOTAMIA, MEDIAKO INPERIOA, AKEMENESTAR INPERIOA,
LIDIA ETA PARTIAKO PERTSONA-IZENAK ETA IZEN MITOLOGIKOAK
ZERRENDA BAKARREAN (60 IZEN)
(EUSKARA-ERDARAK)

Euskara	Gaztelania	Frantsesa	Ingelesa
Adad edo Ixkur edo Hadad ³	Adad / Ishkur / Hadad	Adad / Ishkur / Hadad	Adad / Ishkur / Hadad
Akemenes	Aquemenes	Achéménès	Achaemenēs
An edo Anu	An/Anu	An/Anu	Anu
Ariaramnes	Ariaramnes	Ariaramnès	Ariaramnes
Artaxerxes	Artajerjes I	Artaxerxès Ier	Artaxerxes I
Artaxerxes II.a Mnemon	Artajerjes II Mnemón	Artaxerxès II Mnémon	Artaxerxes II Mnemon
Artaxerxes III.a Oko	Artajerjes III Oco	Artaxerxès III Ochos	Artaxerxes III Ochus
Artaxerxes IV.a Arses	Artajerjes IV Arsés	Arsès / Artaxerxès IV	Artaxerxes IV Arses
Artsames edo Arxama	Arsames	Arsamès	Arsames
Astiages	Astiages	Astyage	Astyages
Asur	Assur / Ashur	Assur	Ashur /Assur
Asurbanipal	Asurbanipal / Ashurbanipal / Assurbanipal	Assourbanipal / Assour-bani-apli	Ashurbanipal / Assurbanipal / Asurbanipal
Asurnasirpal	Ashur-nasir-pal / Asurnasirpal	Assournazirpal / Assur-Nazirpal	Ashurnasirpal
Baal	Baal	Baal	Baal
Dario I.a Handia	Darío I el Grande	Darius Ier / Darius Ie Grand	Darius I / Darius I the Great
Dario III.a Kodomano	Darío III Codomano	Darius III Codoman	Darius III Codomannus

³ Adad (akadieraz), Ixkur (sumeriera), Hadad (aramera)

Euskara	Gaztelania	Frantsesa	Ingelesa
Dejoces	Deyoces	Déjocès	Deioces
Enki edo Ea	Enki / Ea	Enki / Ea	Enki / Ea
Enlil	Enlil	Enlil	Enlil
Erexkigal	Ereshkigal	Ereshkigal	Ereshkigal
Esmerdis edo Bardiya	Esmerdis	Bardiya / Smerdis	Bardiya
Fraortes	Fraortes	Phraortès	Phraortes
Giges	Giges	Gygès	Gyges
Gilgamex	Gilgamés / Gilgamesh	Gilgamesh	Gilgamesh
Gudea	Gudea	Gudea / Goudéa	Gudea
Hammurabi	Hammurabi	Hammurabi / Hmmourabi	Hammurabi
Histaspes edo Vixtaspa	Histaspes	Hystaspès / Vishtaspa	Vishtaspa / Hystaspes
Inanna	Inanna	Inanna	Inanna
Ixtar	Ishtar	Ishtar	Ishtar
Kanbises I.a	Cambises I	Cambyse Ier	Cambyses I / Cambyses the Elder
Kandaules edo Sadiates	Candaules / Sadiates	Candaule / Sadyatte	Candaules
Kreso	Creso	Crésus	Croesus
Manixtuxu	Manishutusu	Manishtusu / Man- Istusu / Manishtusu / Manishtousou	Manishtushu
Marduk	Marduk	Marduk	Marduk
Nabonasar	Nabonasar	Nabonassar	Nabonassar
Nabonides	Nabonido / Nabónides	Nabonide	Nabonidus / Nabonides
Nabopolasar	Nabopolasar	Nabopolassar	Nabopolassar
Nabu	Nabu	Nabû	Nabu
Nabukodonosor	Nabucodonosor	Nabuchodonosor	Nebuchadnezzar

Euskara	Gaztelania	Frantsesa	Ingelesa
Naram-Sin	Naram-Sin	Naram-Sin	Naram-Sin / Naram-Suen
Ninurta	Ninurta	Ninurta	Ninurta
Rim-Sin	Rim-Sin	Rîm-Sîn	Rim-Sin
Rimux	Rimush	Rimush / Ouroumouh / Urumush	Rimush
Salmanasar	Salmanasar	Salmanazar / Salmanasar	Shalmaneser
Sargon	Sargón	Sargon	Sargon
Semiramis	Semíramis	Sémiramis	Semiramis
Senakerib	Senaquerib	Sennachérib	Sennacherib
Sin edo Nanna	Sin / Nanna	Sîn / Nanna	Sin / Nanna
Sogdiano	Sogdiano	Sogdianos	Sogdianus
Teispes	Teispes	Teispès	Teispes
Tukulti-Ninurta	Tukulti-Ninurta	Tukulti-Ninurta	Tukulti-Ninurta
Ur-Nammu	Ur-Nammu	Ur-Nammu / Ur-Namma	Ur-Nammu / Ur-Namma / Ur-Engur / Ur-Gur
Xamax	Shamash	Shamash	Shamash
Xamxi-Adad	Shamshi-Adad	Shamshi-Adad	Shamshi-Adad
Xar-kali-xarri	Sharkalisharri	Shar-kali-sharri	Shar-Kali-Sharri
Xerxes I.a edo Xerxes Handia	Jerjes I / Jerjes el Grande	Xerxès Ier / Xerxês le Grand	Xerxes I of Persia / Xerxes the Great
Xulgi	Shulgi	Shulgi	Shulgi
Ziaxares	Ciáxares	Cyaxare	Cyaxares the Great / Hvakhshathra
Ziro I.a	Ciro I	Cyrus Ier	Cyrus I / Cyrus I of Anshan
Ziro II.a Handia	Ciro II el Grande	Cyrus II / Cyrus le Grand	Cyrus II the Great

GAZTELANIA-EUSKARA ZERRENDA ALFABETOAREN HURRENKERAN

Gaztelania	Euskara
Adad / Ishkur / Hadad	Adad edo Ixkur edo Hadad ⁴
An/Anu	An edo Anu
Aquemenes	Akemenes
Ariaramnes	Ariaramnes
Arsames	Artsames edo Arxama
Artajerjes I	Artaxerxes
Artajerjes II Mnemón	Artaxerxes II.a Mnemon
Artajerjes III Oco	Artaxerxes III.a Oko
Artajerjes IV Arsés	Artaxerxes IV.a Arses
Ashur-nasir-pal / Asurnasirpal	Asurnasirpal
Assur / Ashur	Asur
Astiages	Astiages
Asurbanipal / Ashurbanipal / Assurbanipal	Asurbanipal
Baal	Baal
Cambises I	Kanbises I.a
Candaules / Sadiates	Kandaules edo Sadiates
Ciáxares	Ziaxares
Ciro I	Ziro I.a
Ciro II el Grande	Ziro II.a Handia

Gaztelania	Euskara
Creso	Kreso
Darío I el Grande	Dario I.a Handia
Darío III Codomano	Dario III.a Kodomano
Deyoces	Dejoces
Enki / Ea	Enki edo Ea
Enlil	Enlil
Ereshkigal	Erexkigal
Esmerdis	Esmerdis edo Bardiya
Fraortes	Fraortes
Giges	Giges
Gilgamés / Gilgamesh	Gilgamex
Gudea	Gudea
Hammurabi	Hammurabi
Histaspes	Histaspes edo Vixtaspa
Inanna	Inanna
Ishtar	Ixtar
Jerjes I / Jerjes el Grande	Xerxes I.a edo Xerxes Handia
Manishutusu	Manixtuxu
Marduk	Marduk
Nabonasar	Nabonasar
Nabonido / Nabónides	Nabonides
Nabopolasar	Nabopolasar
Nabu	Nabu

⁴ Adad (akadieraz), Ixkur (sumeriera), Hadad (aramera)

Gaztelania	Euskara
Nabucodonosor	Nabukodonosor
Naram-Sin	Naram-Sin
Ninurta	Ninurta
Rim-Sin	Rim-Sin
Rimush	Rimux
Salmanasar	Salmanasar
Sargón	Sargon
Semíramis	Semiramis
Senaquerib	Senakerib
Shamash	Xamax
Shamshi-Adad	Xamxi-Adad
Sharkalisharri	Xar-kali-xarri
Shulgi	Xulgi
Sin / Nanna	Sin edo Nanna
Sogdiano	Sogdiano
Teispes	Teispes
Tukulti-Ninurta	Tukulti-Ninurta
Ur-Nammu	Ur-Nammu

FRANTSESA-EUSKARA ZERRENDA ALFABETOAREN HURRENKERAN

Frantsesa	Euskara
Achéménès	Akemenes
Adad / Ishkur / Hadad	Adad edo Ixkur edo Hadad⁵
An/Anu	An edo Anu
Ariaramnès	Ariaramnes
Arsamès	Artsames edo Arxama
Arsès / Artaxerxès IV	Artaxerxes IV.a Arses
Artaxerxès Ier	Artaxerxes
Artaxerxès II Mnémon	Artaxerxes II.a Mnemon
Artaxerxès III Ochos	Artaxerxes III.a Oko
Assurbanipal / Assur-bani-apli	Asurbanipal
Assurnazirpal / Assur-Nazirpal	Asurnasirpal
Assur	Asur
Astyage	Astiages
Baal	Baal
Bardiya / Smerdis	Esmerdis edo Bardiya
Cambyse Ier	Kanbises I.a
Candaule / Sadyatte	Kandaules edo Sadiates
Crésus	Kreso
Cyaxare	Ziaxares

Frantsesa	Euskara
Cyrus Ier	Ziro I.a
Cyrus II / Cyrus le Grand	Ziro II.a Handia
Darius Ier / Darius le Grand	Dario I.a Handia
Darius III Codoman	Dario III.a Kodomano
Déjocès	Dejoses
Enki / Ea	Enki edo Ea
Enlil	Enlil
Ereshkigal	Erexkigal
Gilgamesh	Gilgamex
Gudea / Goudéa	Gudea
Gygès	Giges
Hammurabi / Hmmourabi	Hammurabi
Hystaspès / Vishtaspa	Histaspes edo Vixtaspa
Inanna	Inanna
Ishtar	Ixtar
Manishtusu / Man-Istusu / Manishtusu / Manishtousou	Manixtuxu
Marduk	Marduk
Nabonassar	Nabonasar
Nabonide	Nabonides
Nabopolassar	Nabopolasar
Nabû	Nabu
Nabuchodonosor	Nabukodonosor
Naram-Sin	Naram-Sin
Ninurta	Ninurta
Phraortès	Fraortes

⁵ Adad (akadieraz), Ixkur (sumeriera), Hadad (aramera)

Frantsesa	Euskara
Rîm-Sîn	Rim-Sin
Rimush / Ouroumouh / Urumush	Rimux
Salmanazar / Salmanasar	Salmanasar
Sargon	Sargon
Sémiramis	Semiramis
Sennachérib	Senakerib
Shamash	Xamax
Shamshi-Adad	Xamxi-Adad
Shar-kali-sharri	Xar-kali-xarri
Shulgi	Xulgi
Sîn / Nanna	Sin edo Nanna
Sogdianos	Sogdiano
Teispès	Teispes
Tukulti-Ninurta	Tukulti-Ninurta
Ur-Nammu / Ur- Namma	Ur-Nammu
Xerxès Ier / Xerxès le Grand	Xerxes I.a edo Xerxes Handia

INGELES-A-EUSKARA ZERRENDA ALFABETOAREN HURRENKERAN

Ingelesa	Euskara
Achaemenēs	Akemenes
Adad / Ishkur / Hadad	Adad edo Ixkur edo Hadad ⁶
Anu	An edo Anu
Ariaramnes	Ariaramnes
Arsames	Artsames edo Arxama
Artaxerxes II Mnemon	Artaxerxes II.a Mnemon
Artaxerxes III Ochus	Artaxerxes III.a Oko
Artaxerxes IV Arses	Artaxerxes IV.a Arses
Artaxerxes I	Artaxerxes
Ashur /Assur	Asur
Ashurbanipal / Assurbanipal / Asurbanipal	Asurbanipal
Ashurnasirpal	Aurnasirpal
Astyages	Astiages
Baal	Baal
Bardiya	Esmerdis edo Bardiya
Cambyses I / Cambyses the Elder	Kanbises I.a
Candaules	Kandaules edo Sadiates

Ingelesa	Euskara
Croesus	Kreso
Cyaxares the Great / Hvakhshathra	Ziaxares
Cyrus I / Cyrus I of Anshan	Ziro I.a
Cyrus II the Great	Ziro II.a Handia
Darius I / Darius I the Great	Dario I.a Handia
Darius III Codomannus	Dario III.a Kodomano
Deioces	Dejoces
Enki / Ea	Enki edo Ea
Enlil	Enlil
Ereshkigal	Erexkigal
Gilgamesh	Gilgamex
Gudea	Gudea
Gyges	Giges
Hammurabi	Hammurabi
Inanna	Inanna
Ishtar	Ixtar
Manishtushu	Manixtuxu
Marduk	Marduk
Nabonassar	Nabonasar
Nabonidus / Nabonides	Nabonides
Nabopolassar	Nabopolasar
Nabu	Nabu
Naram-Sin / Naram-Suen	Naram-Sin
Nebuchadnezzar	Nabukodonosor

⁶ Adad (akadieraz), Ixkur (sumeriera), Hadad (aramera)

Ingelesa	Euskara
Ninurta	Ninurta
Phraortes	Fraortes
Rim-Sin	Rim-Sin
Rimush	Rimux
Sargon	Sargon
Semiramis	Semiramis
Sennacherib	Senakerib
Shalmaneser	Salmanasar
Shamash	Xamax
Shamshi-Adad	Xamxi-Adad
Shar-Kali-Sharri	Xar-kali-xarri
Shulgi	Xulgi
Sin / Nanna	Sin edo Nanna
Sogdianus	Sogdiano
Teispes	Teispes
Tukulti-Ninurta	Tukulti-Ninurta
Ur-Nammu /Ur-Namma / Ur-Engur / Ur-Gur	Ur-Nammu
Vishtaspa / Hystaspes	Histaspes edo Vixtaspa
Xerxes I of Persia / Xerxes the Great	Xerxes I.a edo Xerxes Handia